

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2282/2023
28.11.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Јасмине Симовић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Крајновић адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Предраг Васовић адвокат из ..., ради утврђења и уплате доприноса из обавезног социјалног осигурања, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1623/22 од 02.02.2023. године, у седници већа одржаној дана 28.11.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1623/22 од 02.02.2023. године и пресуда Другог основног суда у Београду П1 169/20 од 06.12.2021. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П1 169/20 од 06.12.2021. године, ставом првим изреке, утврђено је да је тужилац засновао радни однос са туженом на неодређено време на пословима ... обезбеђења, под истим условима као и остали запослени, почев од 01.09.2010. године што је тужена дужна да призна и трпи. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да у име и за рачун тужиоца уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање, доприносе за здравствено осигурање и доприносе осигурања за случај незапослености Националној служби за запошљавање, за период од 01.09.2010. године до 28.02.2013. године, на основицу зараде од 48.000,00 динара месечно. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да накнади тужиоцу трошкове поступка у укупном износу од 339.400,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1623/22 од 02.02.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Другог основног суда у Београду П1 169/20 од 06.12.2021. године. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. и члана 441. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Означење тужене као физичког лица, након престанка рада њене предузетничке радње (агенције) и њеног брисања из регистра привредних субјеката, не представља субјективно преиначење тужбе у смислу члана 201. ЗПП за које је потребан пристанак новог туженог, због чега нису основани наводи ревидента о битној повреди одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. тог закона учињеној у другостепеном поступку.

Тужилац је поднетом тужбом тражио да се утврди да је 01.09.2010. године засновао радни однос на неодређено време у предузетничкој агенцији тужене, у којој је радио до 28.02.2013. године, и да се обавезе тужена да за означени период уплати доприносе за обавезно социјално осигурање и осигурање за случај незапослености.

Нижестепени судови су применом члана 32. Закона о раду усвојили тужбени захтев и утврдили да је тужилац засновао радни однос на неодређено време 01.09.2010. године. По становишту судова, тужилац је означеног дана ступио на рад у предузетничку агенцију тужене без закуљченог уговора о раду, због чега је наступила правна фикција да је тог дана засновао радни однос на неодређено време, предвиђена наведеном законском одредбом. Зато је применом чланова 2. и 31. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање тужена обавезана и на уплату доприноса за обавезно социјално осигурање и доприноса за осигурање за случај незапослености, за период у којем је тужилац радио - од 01.09.2010. године до 28.02.2013. године.

По становишту Врховног суда, у овом спору је погрешно примењено материјално право, о чему ревизијски суд води рачуна по службеној дужности, услед чега чињенично стање није у потпуности утврђено.

Одредбом члана 195. Закона о раду, у тексту важећем до ступања на снагу новела тог закона - 29.07.2014. године, било је прописано да против решења којим је повређено право запосленог или кад је запослени сазнао за повреду права, запослени, односно представник синдиката чији је запослени члан, ако га запослени овласти, може да покрене спор пред надлежним судом у року од 90 дана од достављања решења, односно сазнања за повреду права.

Рок прописан наведеном одредбом је преклузивни рок материјалног права и његово пропуштање доводи до губитка права на судску заштиту и одбацивања тужбе. О њему суд води рачуна по службеној дужности. Правило да се тужба у радном спору

подноси у року од 90 дана примењује се и у радном спору за утврђење постојања радног односа. Због тога је погрешан став изражен у решењу Вишег суда у Београду од 23.01.2015. године, донетом у овом поступку, да тужба за утврђење радног односа није везана за рок. Рок за подношење тужбе рачуна се од дана достављања решења, ако је право запосленог повређено одлуком послодавца, а од дана сазнања за повреду ако је право повређено фактичком радњом.

У конкретном случају, не постоји одлука којом је повређено тужиочево право због чега се рок за подношење тужбе за утврђење постојања радног односа мора рачунати од дана када је тужилац сазнао да му је повређено право. С обзиром да нижестепени судови нису применили члан 195. став 2. Закона о раду, изостало је утврђење чињенице сазнања тужиоца за повреду права, битне за оцену благовремености његове тужбе и одржање преклузивног рока из наведене законске одредбе.

Из тих разлога нижестепене пресуде су укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновљеном суђењу првостепени суд ће утврдити када је тужилац сазнао за повреду свог права и у зависности од тога оценити благовременост тужбе поднете 10.06.2014. године, а о основаности тужбеног захтева одлучити само ако је тужба поднета у року из члана 195. став 2. Закона о раду важећег у време њеног подношења.

Следствено изложеном, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић